

Warszawa, dnia 11.04.2000 r.

RPO/328043/99/VII/1.1

Pani
Franciszka CEGIELSKA
Minister Zdrowia
WARSZAWA

Szanowna Pani Minister

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557) w art. 201 § 3 obliguje Ministra Zdrowia do ustalenia w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających i określenia ich pojemności, zasad kierowania do nich oraz postępowania ze sprawcami w nich umieszczonymi, a także warunków zabezpieczenia tych zakładów.

Mimo, że Kodeks karny wykonawczy zaczął obowiązywać od dnia 1 września 1998 roku, wymienione rozporządzenie nie zostało dotychczas wydane.

Zwlekanie z wykonaniem delegacji ustawowej rodzi bardzo poważne skutki. Do Rzecznika Praw Obywatelskich kierowane są skargi przez osoby, które podnoszą, że mimo umorzenia wobec nich postępowania karnego przez sądy i zastosowania środków zabezpieczających w postaci umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym, pozostają nadal w jednostkach penitencjarnych, gdzie są pozbawione stosownej opieki medycznej. W trakcie badania jednej

z takich spraw ustalono, że sąd wydał postanowienie o zastosowaniu wobec tymczasowo aresztowanej środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym, jednak podejmowane kolejno próby wykonania tego orzeczenia nie przyniosły efektu. Brak stosownych przepisów, tj. wydanego na podstawie art. 201 § 3 Kkw rozporządzenia spowodował, że dyrektor szpitala wymienionego w postanowieniu sądu dwukrotnie odmówił przyjęcia tymczasowo aresztowanej, uznając iż podlegała mu placówka nie spełnia warunków do przyjęcia i leczenia pacjentki. Sąd dążąc do wykonania internacji był zmuszony zmienić wydane wcześniej orzeczenie, jednak i to nie przyniosło spodziewanego efektu, gdyż dwie kolejne placówki służby zdrowia nie wyraziły zgody na przyjęcie chorej. W konsekwencji sąd I instancji zwrócił się bezpośrednio do Ministerstwa Sprawiedliwości, z prośbą o podjęcie interwencji w Ministerstwie Zdrowia. Dopiero zaangażowanie naczelnych organów administracji państwowej doprowadziło do wykonania orzeczenia sądu. Działania instytucji występujących w sprawie trwały ponad 7 miesięcy. Przez ten okres osoba oczekująca na przetransportowanie do szpitala była pozbawiona możliwości odpowiedniego leczenia.

Z ustaleń poczynionych w trakcie badania powyższej sprawy wynika, że opisana sytuacja nie jest przypadkiem jednostkowym, gdyż w skali kraju stwierdzono 5 przypadków długiego (minimum miesięcznego od uprawomocnienia się orzeczenia sądu) oczekiwania na wykonanie środków zabezpieczających.

W środowisku lekarzy zajmujących się opieką nad osobami oczekującymi na internację, panuje pogląd, że sprawne wykonywanie orzeczonych środków zabezpieczających jest niezbędne do prawidłowego leczenia tych osób. Ponadto lekarze podkreślają, że nawet najlepiej zorganizowane i funkcjonujące oddziały szpitalne aresztów śledczych zapewniają nieporównywalnie gorsze warunki opieki w stosunku do wolnościowych placówek służby zdrowia. Wynika to z potrzeb utrzymania porządku i bezpieczeństwa, których realizacja w znaczny sposób utrudnia kontakt osadzonych z personelem medycznym, powoduje brak możliwości

swobodnego poruszania się, izoluje od kontaktów z osobami ze świata zewnętrznego. Często oczekujący na internację przebywają w jednostkach penitencjarnych nie posiadających oddziałów szpitalnych. Praktyka taka nie wynika ze złej woli administracji Służby Więziennej, ale z ograniczeń spowodowanych stanem i wyposażeniem obiektów więziennych. Zmienić powyższy stan może jedynie wejście w życie aktu prawnego umożliwiającego sprawne wykonywanie orzeczonych środków zabezpieczających.

W opinii lekarzy oraz funkcjonariuszy Służby Więziennej, długi okres oczekiwania chorych na internację powoduje zakłócenia w pracy jednostek penitencjarnych. Co gorsze liczba tych osób systematycznie rośnie (w jednym z aresztów w ciągu 1997 r. przebywało 5 osób, w 1998 r. - 7, a w 1999 r. - już 13).

Mając powyższe na uwadze oraz działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz.U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471) wnoszę o podjęcie stosownych działań zmierzających do wydania rozporządzenia przewidzianego w art. 201 § 3 Kodeksu karnego wykonawczego.

Będę zobowiązany za powiadomienie mnie o stanowisku zajęтым przez Panią Minister.

Z pismem o współudział w opracowaniu rozporządzenia zwróciłem się równocześnie do Ministra Sprawiedliwości.

/- / prof. dr Adam Zieliński